

KVALITA VO VZDELÁVANÍ DOSPELÝCH. VYMEDZENIE KVALITY V ANDRAGOGIKE. NÁSTROJE DOKAZOVANIA KVALITY. PROBLEMATIKA CERTIFIKÁCIE A AKREDITÁCIE.

KVALITA VO VZDELÁVANÍ DOSPELÝCH

Dnešná koncepcia kvality vo vzdelávaní dospelých vychádza z toho, že jej zabezpečenie sa musí stať súčasťou podnikovej kultúry. Ide o to, vytvoriť kooperáciu všetkých zúčastnených, manažmentu, nadriadených, pracovníkov, personálneho a vzdelávacieho oddelenia, externých vzdelávacích a poradenských inštitúcií a zákazníkov za účelom integrácie rozvoja organizácie, personálneho rozvoja a vzdelávacej práce.

Úroveň vzdelávania zaisťuje optimálne uspokojovanie vzdelávacích potrieb.

Dosiahnutie, resp. nedosiahnutie požadovanej kvality je výsledkom celého radu faktorov podieľajúcich sa na vzdelávacom procese. Ich predpokladom je stála inovácia vzdelávacieho procesu a služieb a tým dosiahnutie konkurencieschopnosti v rámci národných a medzinárodných vzdelávacích štandardov. Problém kvality vo vzdelávaní je proces stále aktuálny, ktorý vzhľadom ku zmenám potrieb musí byť neustále monitorovaný.

Kvalita vzdelávacieho procesu sa prejavuje najmä prostredníctvom schopnosti jeho účastníkov, na základe získaných vedomostí a zručností, uplatniť sa na otvorenom trhu práce. Vysoká nezamestnanosť mladých ľudí a absolventov škôl poukazujú na skutočnosť, že práve tieto zručnosti absentujú v ich príprave.

Odborné vzdelávanie a príprava nie je v súčasnosti dostatočne orientovaná na rozvoj kľúčových kompetencií všeobecne použiteľných na trhu práce.

Kvalita v ďalšom vzdelávaní je ovplyvňovaná:

- definovaním základnej vzdelávacej koncepcie a stratégie,
- motiváciou účastníkov vzdelávacieho procesu,
- schopnosťou zistiť skutočné vzdelávacie potreby,
- kvalitou vzdelávacích inštitúcií a programov, výberom a spôsobilosťou lektorov, tvorbou a výberom prístupov, metód, foriem, ktoré najlepšie zodpovedajú vzdelávacím cieľom,
- hodnotením každej vzdelávacie aktivity,
- schopnosťou inovácie

VYMEDZENIE KVALITY V ANDRAGOGIKE

- kvalita je obvykle chápaná ako splnenie požadovanej úrovne alebo prekročenie požiadaviek odberateľov (poslucháčov, podnikov, štátu, atď.).
- je daná stupňom splnenia vzdelávacích cieľov a predovšetkým výsledkami, dosiahnutými vo vzdelávaní dospelých

Kvalita vzdelávacieho procesu

- zvyčajne sa určuje podľa vopred definovaných kritérií objektizovaného expertného posudzovania hodnoty výkonu vzdelávacích funkcií školení či kurzov v inštitúciách, ktoré poskytli vzdelávacie služby

Na kvalitu vo vzdelávaní dospelých majú vplyv tri oblasti:

- organizátor - inštitúcie,
- lektor
- vzdelávací program.

Kvalita vo vzdelávaní sa súvisí s hodnotou, resp. s užitočnosťou vzdelania ako produktu edukačného procesu.

Produkty edukačného procesu:

- 1. výsledky edukácie** – bezprostredné zmeny u vzdelávajúcich sa, ktoré vznikli pôsobením určitých kurikulárnych obsahov
  - výsledky edukácie možno zisťovať, merať, hodnotiť, t.j. diagnostikovať (sú to vedomosti = zmeny v intelektovej úrovni jedinca; komunikačné, pracovné zručnosti; záujmy, presvedčenie, kultúrne vzorce, hodnotová orientácia a pod.).
- 2. efekty edukácie** – t.j. dôsledky alebo účinky vyvolané u vzdelávajúcich sa, resp. v spoločnosti pôsobením výsledkov edukácie
  - efekty edukácie, na rozdiel od výsledkov, majú dlhodobý, niekedy celoživotný charakter
  - efekt edukácie = spôsob a miera využitia výsledkov vzdelávania v profesijnom a osobnom živote (napr. začlenenie profes.skupín, resp. konkrétna hodnotová orientácia jednotlivca).

NÁSTROJE PREUKAZOVANIA KVALITY

Hodnotenie = nástroj zvyšovania kvality - umožňuje lektorom, manažérom a účastníkom vzdelávania:

- objektívne posúdiť vzdelanostný rozvoj účastníkov vzdelávania -na začiatku aj po jeho ukončení;
- pozitívnym spôsobom ovplyvňovať, zasahovať a meniť podmienky a postupy lektora vo vzdelávacích situáciách
- realizovať individuálny prístup;
- plánovanie ďalšej vzdelávacej práce, stanovovanie perspektív a cieľov;
- rozpoznať vzdelávacie ťažkosti a ich príčiny;
- objektívne zistiť vzdelanostnú úroveň, predpoklady, možnosti uplatnenia
- riadiť svoje ďalšie vzdelávanie, sebavzdelávanie a učenie sa (stanovovanie si individuálnych vzdelávacích cieľov, výber vzdelávacích inštitúcií, foriem a metód vzdelávania a učenia sa).

S rastúcou informovanosťou odberateľov vzdelania (najmä firiem, ale aj úradov práce a iných) je kladený dôraz nielen na cenu, ale aj na kvalitu tovarov, ktoré nakupujú, a za ktoré platia (vzdelávanie sa považuje za tovar ako každé iné).

PROBLEMATIKA CERTIFIKÁCIE A AKREDITÁCIE

Kontrola kvality je súčasťou ochrany spotrebiteľa. Kvalitu má zabezpečiť certifikácia a akreditácia podľa nadnárodných i národných noriem a iných noriem.

Certifikát - osvedčenie, potvrdenie, preukaz. Certifikácia predstavuje určitý systém overovania vedomostí potrebných pre výkon niektorých vybraných funkcií v podnikovej aj mimo podnikovej sfére. V komerčnej sfére vydávajú ako osvedčenie o splnených kritériách, či nadobudnutých vlastnostiach a schopnostiach.

- certifikáty odbornej spôsobilosti
- certifikáty o absolvovaní kurzov

V elektronickom svete sa používajú digitálne certifikáty, na ktorých princípe je založený digitálny podpis.

Najčastejšie námietky sú uvádzané:

- certifikácia je drahá a vytláča malé inštitúcie z trhu,
- keď zostanú na trhu len certifikované inštitúcie, stratí certifikát rozlišovaciu hodnotu (keď má každý maturitu, je preto maturita bezcenná?),
- certifikácia slúži záujmom certifikačných inštitúcie, vedie k ďalšej privatizácii vzdelávania a znehodnocuje vzdelávacie myšlienku.

Rozhodujúce sú však tieto argumentácie:

Normy a certifikáty sa vzťahujú len na formálne podmienky vzdelávacieho procesu a nie sú schopné zabezpečiť jeho obsahovú stránku a procesálny priebeh. Môžu teda slúžiť ako určitý návod a pomocný nástroj pri organizácii vzdelávania (čo sa nemá zanedbať), nenahradí, ale vlastnú prácu pri príprave, realizácii a vyhodnotení vzdelávacích procesov.

Akreditácia - štátne overenie spôsobilosti vzdelávacej ustanovizne uskutočňovať vzdelávaciu aktivitu na základe splnenia podmienok ustanovených zákonom o ďalšom vzdelávaní. Potvrdenie o splnení podmienok požadovanej kvality vzdelávania poskytovaného školou. Akreditáciu vydávajú na základe posúdenia vzdelávacích programov, podmienok ich realizácie a ďalších okolností, ktoré poskytujú záruky pre zabezpečenie zodpovedajúcej kvality vzdelávania poskytovanej školy. Akreditáciu udeľuje na to poverený orgán. V oblasti vzdelávania dospelých je týmto orgánom Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy.